EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli, 1.6.2011
KOM(2011) 311 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU

Strategická vízia pre európske normy: smerom k posilneniu a urýchleniu udržateľného rastu európskeho hospodárstva do roku 2020

(Text s významom pre EHP)

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU

Strategická vízia pre európske normy: smerom k posilneniu a urýchleniu udržateľného rastu európskeho hospodárstva do roku 2020

(Text s významom pre EHP)

1. STRATEGICKÁ VÍZIA PRE NORMY V EURÓPE

1.1. Európske normy

Normy sú dobrovoľné dokumenty, ktorými sa vymedzujú technické alebo kvalitatívne požiadavky, s ktorými môžu byť v súlade súčasné alebo budúce výrobky, výrobné postupy, služby alebo metódy. Normy sú výsledkom dobrovoľnej spolupráce medzi výrobnými odvetviami, verejnými orgánmi a ďalšími zainteresovanými stranami, ktoré spolupracujú v rámci systému založeného na otvorenosti, transparentnosti a konsenze.

Normy posilňujú trh vďaka svojmu vplyvu na znižovanie nákladov a zmenšovanie informačných asymetrií medzi stranou ponuky a dopytu, najmä v prípade cezhraničných transakcií. Vo viacerých hospodárskych štúdiách sa stanovil **jasný vzťah na makroekonomickej úrovni medzi normalizáciou v hospodárstve, rastom produktivity, obchodom a celkovým hospodárskym rastom**. Hospodársky prínos normalizácie sa môže v jednotlivých krajinách EÚ značne líšiť. Zo štúdií vyplýva, že vplyv noriem na ročný rast HDP by sa mohol pohybovať v rozmedzí od 0,3 do 1 percentuálneho bodu. V prípade Nemecka sa tento vplyv odhaduje na 1 % hrubého domáceho produktu, v prípade Francúzska na 0,8 % a v prípade Spojeného kráľovstva iba na 0,3 %.

Jedným z jedinečných aspektov dobrovoľnej spolupráce medzi výrobnými odvetviami, verejnými orgánmi a ďalšími zainteresovanými stranami v EÚ je rastúci počet **európskych noriem**, ktoré prijímajú európske normalizačné orgány (ďalej len „ENO“)[1] a ktoré sa uplatňujú v celej EÚ. ENO sú nezávislé organizácie, ktoré sa riadia súkromným právom. Pokiaľ ide o výrobné odvetvia, európske normy sú súhrnom najlepších postupov v špecifickej oblasti, pretože zahŕňajú kolektívnu expertízu zúčastnených aktérov. **Veľká väčšina európskych noriem je aj naďalej iniciovaná výrobnými odvetviami**, čo poukazuje na skutočnosť, že tieto nástroje zodpovedajú predovšetkým potrebám podnikov a vychádzajú najmä zo súkromného sektora.

Európska normalizácia bola nesmierne úspešná a bola jedným z hnacích faktorov vytvorenia vnútorného trhu s tovarom. Európske normy nahrádzajú vnútroštátne

[1] Medzi ENO patria: CEN (Európsky výbor pre normalizáciu), CENELEC (Európsky výbor pre normalizáciu v elektrotechnike) a ETSI (Európsky inštitút pre telekomunikačné normy).

normy, ktoré sú mnohokrát plné rozporov a ktoré ako také môžu vytvárať technické prekážky na vnútroštátnom trhu. Mnohé európske normy vypracúvajú ENO na žiadosť Komisie. Veľký podiel z týchto noriem, ktoré boli prijaté ENO na žiadosť Komisie, predstavujú tzv. „harmonizované normy“, ktorými sa zabezpečuje, že výrobky spĺňajú základné požiadavky stanovené v právnych predpisoch EÚ o harmonizácii. Súlad s európskou harmonizovanou normou je zárukou súladu s platnými požiadavkami, vrátane bezpečnostných požiadaviek, stanovenými v príslušných právnych predpisoch EÚ o harmonizácii. Používanie harmonizovaných noriem je však stále dobrovoľné a výrobca môže používať akékoľvek iné technické riešenie, prostredníctvom ktorého preukáže, že jeho výrobok spĺňa základné požiadavky. Percentuálny podiel európskych noriem, ktoré sú harmonizovanými normami, sa za posledné dve desaťročia zvýšil z 3,55 % na 20 % v roku 2009.

Európske normy a európska normalizácia sú pre EÚ veľmi účinnými nástrojmi politiky. Aj keď normy a normalizácia majú omnoho väčší úžitok pre európske hospodárstvo, používajú sa ako nástroje politiky na zabezpečenie okrem iného interoperability sietí a systémov, riadneho fungovania jednotného trhu, vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa a životného prostredia a väčšej inovácie a väčšieho sociálneho začlenenia.

Bezpečnosť spotrebiteľa je veľmi dôležitým prvkom v mnohých európskych normách. Bezpečnosť spotrebiteľa je zvyčajne hlavným dôvodom navrhnutia a prijatia európskej normy. Na druhej strane, keď sa otázka bezpečnosti objaví v čase, keď je už výrobok umiestnený na trh (napríklad po kontrole orgánom dohľadu nad trhom), tento problém by sa mal zohľadniť v rámci prípravy novej normy alebo v rámci revízie existujúcej normy. Preto existuje úzke prepojenie medzi normalizáciou, bezpečnosťou výrobkov a dohľadom nad trhom, ktoré sa posilní pri budúcej revízii právneho rámca pre dohľad nad trhom.

Európske a iné normy sú v digitálnej spoločnosti nevyhnutné na zabezpečenie interoperability sietí a systémov, najmä v oblasti IKT. V spoločnosti využívajúcej digitálne vymoženosti sa riešenia IKT používajú v ktoromkoľvek hospodárskom odvetví, ako aj v našom každodennom živote. Riešenia, aplikácie a služby IKT musia byť schopné navzájom komunikovať; mali by byť interoperabilné. Interoperabilita si vyžaduje normy.

1.2. ... v rýchlo sa meniacej globálnej situácii

Svet sa však zmenil. Normy sa väčšinou obmedzovali na normy pre výrobky, ale čoraz viac sa vyvíjajú na normy pre postupy a výrobu, ktoré pokrývajú širokú škálu tém. V budúcnosti **bude európska normalizácia zohrávať rozhodujúcu úlohu v širokom spektre oblastí – širšom ako v súčasnosti** – od podpory európskej konkurencieschopnosti, ochrany spotrebiteľa, zlepšovania prístupu pre osoby so zdravotným postihnutím a starších ľudí po riešenie zmeny klímy a výzvy súvisiace s efektívnym využívaním zdrojov. Schopnosť rýchlo reagovať na meniace sa potreby vo všetkých oblastiach, si bude vyžadovať komplexný, inkluzívny, efektívny a z technického hľadiska aktuálny európsky normalizačný systém. Tento systém bude vychádzať zo silných stránok existujúceho systému, ale zároveň bude musieť byť flexibilný a reakcieschopný pri priebežnom riešení budúcich výziev.

Je predovšetkým nevyhnutné, aby sa v oblastiach, v ktorých Európa predstavuje hnaciu silu inovácie pri vývoji nových druhov obchodovateľných tovarov, služieb a technológií – napríklad v oblastiach, akými sú elektrické vozidlá, bezpečnosť, energetická účinnosť a inteligentné sústavy – rýchlo vypracovala európska norma s cieľom presadiť ju ako medzinárodnú normu. Maximalizovala by sa tak výhoda prvenstva a zvýšila by sa konkurencieschopnosť európskych výrobných odvetví. V takých prípadoch, aj keď ENO zohrávajú rozhodujúcu úlohu, akékoľvek oneskorenia v príprave normy povedú k rýchlym legislatívnym opatreniam Komisie.

Európska rada na svojom zasadnutí 4. februára 2011 potvrdila, že normalizácia predstavuje nevyhnutnú rámcovú podmienku na podnietenie investícií súkromného sektora do inovačných tovarov a služieb a že **normalizačné postupy by sa mali zrýchliť, zjednodušiť a zmodernizovať**. Pre európske hospodárstvo je nevyhnutné, aby sa **európska normalizácia ďalej prispôsobovala rýchlo sa meniacej globálnej situácii a hospodárskemu prostrediu**. Rýchle skracovanie inovačných cyklov, konvergencia technológií, tvrdá celosvetová konkurencia a nástup nových aktérov na celosvetovú scénu by mohli vzbudzovať obavy o udržateľnosť európskeho normalizačného systému pri prispôsobovaní sa týmto výzvam. V novej globálnej ére sa politická úloha normalizačného procesu nemôže obmedzovať na podporu európskych právnych predpisov. V súčasnosti normalizácia v rastúcej miere prebieha na globálnej úrovni v mnohých oblastiach, mnohokrát prostredníctvom dynamických a rýchlo konajúcich fór a konzorcií, ako napríklad v oblasti IKT. V tomto kontexte sú strategické používanie noriem na jednej strane a európska normalizácia na strane druhej strategickými prostriedkami na zabezpečenie konkurencieschopnosti EÚ a kľúčovým nástrojom na šírenie znalostí, interoperabilitu, overovanie nových myšlienok a podporu inovácie. V každom prípade, európske normy môžu iba dopĺňať, nie však nahrádzať európske právne predpisy alebo brániť európskym zákonodarcom v riešení dôležitých otázok v EÚ.

Európska normalizácia sa rozšíri do nových oblastí a bude pokrývať nové témy. V rýchlo sa meniacom a globalizovanom hospodárskom kontexte budú normy viac ako kedykoľvek predtým predstavovať neoceniteľný nástroj pre medzinárodný obchod. **Úspešnosť realizácie európskych noriem** však **bude závisieť od legitímnosti a účinnosti postupov pri ich prijímaní**. Ak chceme, aby európske normy zohrávali globálnu úlohu, musíme urýchlene zvýšiť inkluzívnosť a rýchlosť tohto procesu.

Normalizácia bude zohrávať dôležitú úlohu pri podpore stratégie s názvom Európa 2020: stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, ako je stanovené vo viacerých hlavných iniciatívach. V hlavnej iniciatíve Inovácia v Únii[2] sa zdôrazňuje, že na podporu inovácie je potrebný dynamický a reakcieschopný európsky normalizačný systém. V hlavnej iniciatíve Priemyselná politika[3] sa zdôrazňuje, že je potrebné, aby bola európska normalizácia schopná náležite reagovať v rýchlo sa meniacom svete, čím by podporila európsku konkurencieschopnosť na svetovom trhu a spĺňala potreby výrobných odvetví, ako aj verejných orgánov. V hlavnej iniciatíve Digitálna agenda

[2] KOM(2010) 546.
[3] KOM(2010) 614.

pre Európu[4] sa poukazuje na význam noriem v oblasti IKT pri dosahovaní interoperability medzi zariadeniami, aplikáciami, registrami údajov, službami a sieťami. A v hlavnej iniciatíve Európa efektívne využívajúca zdroje[5] sa zdôrazňuje dôležitá úloha noriem pri podpore ekologických inovácií. Normalizácia má takisto význam v politických stratégiách, akými sú napríklad „Akt o jednotnom trhu“[6], oznámenie pod názvom Obchod, rast a svetové záležitosti[7] a stratégia pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020[8]. Európska normalizácia je takisto spomenutá v oznámení s názvom Preskúmanie iniciatívy „Small Business Act“ pre Európu[9]. V oznámení o novom prístupe k meniacemu sa susedstvu[10] sa takisto poukazuje na potrebu partnerských krajín vykonávať záväzky týkajúce sa preberania noriem EÚ v rámci rokovaní, pokiaľ ide o dohody o rozsiahlej a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA).

Európsky normalizačný systém, ktorý podporuje stratégiu Európa 2020: stratégiu na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, bude musieť spĺňať tieto **strategické ciele**:

(1) **Normy musia byť rýchlo dostupné – najmä, ale nie iba – s cieľom zabezpečiť interoperabilitu** medzi službami a aplikáciami v oblasti **informačných a komunikačných technológií**, aby Európa mohla ťažiť zo všetkých výhod, ktoré prinášajú IKT. Najdôležitejšie normy v oblasti IKT vypracované ENO alebo celosvetovými fórami a konzorciami pre IKT, pod podmienkou, že sú v súlade so súborom kritérií pre kvalitu, by mali zohrávať prominentnejšiu úlohu pri realizácii cieľov verejnej politiky a pri plnení spoločenských potrieb. Malo by byť možné používať tieto normy vo verejnom obstarávaní alebo na uľahčovanie tvorby politík a právnych predpisov.

(2) Normalizácia v EÚ bude aj naďalej významne prispievať k európskemu hospodárstvu. Európske normy sú **silnými strategickými nástrojmi pre podniky na zvýšenie ich konkurencieschopnosti**. Keďže európske normy používajú najmä podniky ako nástroj na jednoduchšie presadenie inovačného tovaru na trhu a na zníženie výrobných nákladov, **normy musia držať krok s čoraz rýchlejšími vývojovými cyklami výrobkov**.

(3) **Európske normy vypracované európskymi normalizačnými orgánmi budú musieť ako nástroj na podporu mnohých európskych politík a právnych predpisov reagovať na rastúci dopyt**. Európska normalizácia má a bude mať významný vplyv pri podpore jednotného trhu s tovarom a službami a pri prevencii vzniku prekážok obchodu v rámci EÚ. Používanie noriem ako nástroja politiky je možné vďaka dlhodobej tradícii silného partnerstva medzi odborníkmi – dobrovoľníkmi z výrobných odvetví, verejnými orgánmi v EÚ, ENO, vnútroštátnymi normalizačnými orgánmi

---

4 KOM(2010) 245.
5 KOM(2011) 21.
6 KOM(2011) 206.
7 KOM(2010) 612.
8 KOM(2010) 636.
9 KOM(2011) 78.
10 KOM(2011) 303.

(ďalej len „VNO“) a ďalšími organizáciami, ktoré sa zapájajú do tvorby noriem. ENO sú zodpovedné za riadenie vypracúvania a prijímania európskych noriem v spolupráci so svojimi členmi[11].

(4) **Európske normy sa budú týkať stále väčšieho počtu skupín v európskej spoločnosti**, vrátane všetkých druhov podnikov a mnohých jednotlivých občanov. Norma je výsledkom konsenzu, ktorý dosiahli účastníci pri jej vypracovaní. Dostatočne široká škála účastníkov má teda zásadný význam, aby ju prijali podniky aj spotrebitelia. **Európsky normalizačný systém musí byť preto čo najinkluzívnejší**, pričom všetci partneri musia rešpektovať systém, ktorý vychádza zo základných hodnôt otvorenosti, transparentnosti a vedeckej spoľahlivosti. Neustále zlepšovanie normalizačných štruktúr a správy noriem si bude takisto vyžadovať účinnú a užšiu spoluprácu medzi všetkými partnermi, najmä medzi ENO a VNO na jednej strane a verejnými orgánmi a zákonodarcami na strane druhej.

(5) Normy zohrávajú dôležitú úlohu pri **podpore konkurencieschopnosti európskych podnikov na svetovom trhu**, keďže im umožňujú prístup na zahraničné trhy a zakladanie obchodných partnerstiev na celom svete.

V tejto stratégii sa stanovuje balík opatrení – legislatívnych aj nelegislatívnych. Legislatívne opatrenia sú obsiahnuté v sprievodnom návrhu nariadenia o normalizácii, ktorým sa aktualizujú a kombinujú existujúce európske právne predpisy a ku ktorému je pripojené hodnotenie vplyvu[12]. Nelegislatívne opatrenia zahŕňajú opatrenia, ktoré má Komisia prijať, a súbor odporúčaní určených iným subjektom v európskom normalizačnom systéme.

Všetky tieto opatrenia sa opierajú o výsledky rozsiahleho prieskumu európskeho normalizačného systému, ktorý sa uskutočnil v rokoch 2008 – 2010, a takisto zo správy EXPRESS[13], z dvoch verejných konzultácií a z bielej knihy o modernizácii normalizácie v oblasti IKT v EÚ[14] a z viacerých hĺbkových štúdií. Stratégia takisto čerpá zo správy Európskeho parlamentu z októbra 2010 o budúcnosti európskej normalizácie[15], v ktorej sa zdôrazňuje potreba nadviazať na silné stránky a základné hodnoty existujúceho systému, odstrániť jeho nedostatky a zabezpečiť správnu rovnováhu medzi európskym, vnútroštátnym a medzinárodným rozmerom.

Význam európskej normalizácie pre európske hospodárstvo a konkurencieschopnosť európskych podnikov si podľa všetkého bude v dlhodobom horizonte vyžadovať

---

11 Členmi CEN a CENELEC sú VNO, kým ETSI používa „zmiešaný“ model, v rámci ktorého sa členovia z výrobných odvetví priamo podieľajú na príprave noriem, pričom vnútroštátne výbory sú zapojené do záverečných etáp schvaľovania európskej normy.

12 V rámci hodnotenia vplyvu sa takisto vyhodnotí relevantnosť normalizačných činností, ktoré sú financované EÚ, so zreteľom na požiadavky politík a právnych predpisov EÚ, ako sa stanovuje v článku 6 ods. 2 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady **č.** 1673/2006/ES z 24. októbra 2005 o financovaní európskej normalizácie.

13 Panel odborníkov na revíziu európskeho normalizačného systému („EXPRESS“), „Normalizácia pre konkurencieschopnú a inovatívnu Európu: vízia pre rok 2020“, správa pre Európsku komisiu, 2010. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/files/express/exp_384_express_report_final_distrib_en.pdf

14 KOM(2009) 324 z 3.7.2009.

15 A7-0276/2010

pravidelnejšie posudzovanie dostatočnej schopnosti európskeho normalizačného systému rýchlo sa prispôsobiť meniacemu sa prostrediu a prispievať k vnútorným a vonkajším strategickým cieľom Európy, najmä v oblasti priemyselnej politiky, inovácie a technologického rozvoja. Prvé posudzovanie sa začne najneskôr v roku 2013.

2. EURÓPSKA NORMALIZÁCIA V PROSPECH PRIEMYSELNEJ POLITIKY A INOVÁCIE

V ére rastúcej celosvetovej konkurencie, starnúceho európskeho obyvateľstva a fiškálnych obmedzení závisí európska konkurencieschopnosť od našej schopnosti posilňovať inováciu v oblasti výrobkov, služieb a postupov. Z tohto dôvodu má inovácia ústredné postavenie v stratégii Európa 2020 a v hlavných iniciatívach Komisie týkajúcich sa „Priemyselnej politiky“[16] a „Inovácie v Únii“[17].

Výhody, ktoré normy prinášajú pre európske výrobné odvetvia, sú nesmierne veľké. Normy vedú k znižovaniu alebo úsporám nákladov najmä vďaka úsporám z rozsahu, k možnosti predvídať technické požiadavky, k znižovaniu transakčných nákladov a k možnosti prístupu k normalizovaným komponentom. Podľa Svetovej banky[18] jedným z najvýznamnejších hospodárskych prínosov noriem je, že sa pomocou nich zvyšuje výrobná a inovačná efektívnosť. Vďaka normám môžu dodávatelia dosahovať nižšie jednotkové náklady, keďže môžu vyrábať veľké homogénne série. Okrem toho výrobcovia získavajú schopnosti a skúsenosti vďaka tomu, že sa zameriavajú na menší počet variantov výrobkov. Ďalším prínosom je lepší prístup na trh vďaka väčšej konkurencieschopnosti dosiahnutej pomocou vyššej účinnosti, nižších nákladov na obchodovanie, zjednodušených zmluvných dohôd (keďže charakteristiky a funkcie výrobku sú vďaka normám jasné) a vyššej kvality. Normy takisto umožňujú lepšie vzťahy s dodávateľmi a so zákazníkmi, pretože sa s nimi spája väčšia bezpečnosť pre spotrebiteľov, väčšia dôvera, nižšie riziko zodpovednosti a bohatší výber dodávateľov na základe rovnakých, už uvedených dôvodov. Minimálne požiadavky na bezpečnosť predstavujú najvýstižnejší príklad noriem, ktoré sa používajú na riešenie problémov súvisiacich s nedostatočnými informáciami. Európske normy majú nesmierny veľký význam pre konkurencieschopnosť podnikov pôsobiacich v oblasti dopravy, strojárenstva, elektrotechnických výrobkov a v ďalších výrobných odvetviach, ako aj v oblasti telekomunikácií.

Dobre navrhnuté a včasné európske normy môžu podporovať **inováciu** mnohými spôsobmi. Prostredníctvom existujúcich noriem sa môžu kodifikovať a šíriť najnovšie poznatky z rôznych technológií. Takisto sa pomocou nich môže uľahčovať zavádzanie inovačných výrobkov zabezpečením interoperability medzi novými a existujúcimi výrobkami, službami a postupmi, napríklad v oblasti ekologického dizajnu, inteligentných sústav, energetickej hospodárnosti budov, nanotechnológií, bezpečnosti a elektronickej mobility. V niektorých prípadoch sa inovácie môžu ľahšie presadiť na trhu, ak spĺňajú existujúce normy pre bezpečnosť, kvalitu a výkonnosť. Normami pre interoperabilitu sa môžu podporiť technologické

---

16 KOM(2010) 614.

17 KOM(2010) 546.

18 Quality Systems and Standards for a Competitive Edge (autori: J. Luis Guasch, Jean-Louis Racine, Isabel Sánchez a Makhtar Diop), Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj/Svetová banka, 2007.

platformy, v rámci ktorých sa môže ďalej inovovať, najmä v oblasti služieb (napríklad využívanie služieb mobilnej siete LTE ako platformy na obchodné riešenia s využitím mobilných telefónov alebo verejných platforiem internetového oblaku počítačov (tzv. cloud computing) pre aplikácie elektronickej verejnej správy).

Napokon, **normy môžu prispieť k preklenutiu priepasti medzi výskumom a výrobkami alebo službami, ktoré sa môžu umiestniť na trh**. Norma môže kodifikovať výsledky výskumu financovaného z verejných zdrojov, ktoré tak budú k dispozícii ako východisko pre ďalšiu inováciu. Môže to predstavovať vysoko účinný mechanizmus na prenos poznatkov a technológií. Plný potenciál normalizácie pri podpore inovácie sa, žiaľ, nevyužíva. Stále sú potrebné ďalšie poznatky o možnej interakcii rozličných kanálov, prostredníctvom ktorých môžu normy podnecovať inováciu.

Kľúčový prínos pre normalizačný proces plynie z vedeckých činností. Metódy, postupy a materiály, ktoré vedú k vzniku noriem, sa vymedzujú – čiastočne alebo úplne – pomocou dostupných vedeckých poznatkov. **Prednormatívny výskum** je skutočne nevyhnutnou podmienkou v mnohých sľubných priemyselných aplikáciách, ako prostriedok na zabezpečenie rovnakých podmienok na priemyselnú spoluprácu a predvídateľného regulačného rámca pre budúci rozvoj trhu.

Na európskej aj vnútroštátnej úrovni by sa mal prijať systematický prístup k výskumu, inovácii a normalizácii s cieľom zlepšiť využívanie výsledkov výskumu a pomôcť najlepším nápadom dostať sa na trh a získať široké obchodné využitie.

Pri začlenení noriem s vedeckým obsahom do politiky Európskej únie sa stanovia postupy, pomocou ktorých sa zabezpečí, že budú nestranné, spoľahlivé, založené na vyvážených vedeckých dôkazoch a zohľadňujú vplyvy počas celého životného cyklu výrobkov a služieb. Okrem výsledkov, ktoré majú význam pre normalizáciu, získaných v rámci výskumných projektov financovaných EÚ a v rámci iných zdrojov, **Spoločné výskumné centrum Európskej komisie bude vo svojej oblasti expertízy poskytovať vedecké poznatky** s cieľom zabezpečiť, aby normy zohľadňovali hospodársku produktivitu a sociálne potreby, ako napríklad environmentálnu udržateľnosť a otázky bezpečnosti a zabezpečenia. Takisto je potrebné zvýšiť informovanosť o potenciálnych synergiách medzi výskumom, inováciou a normalizáciou prostredníctvom lepšieho vzdelávania a lepšej odbornej prípravy v oblasti noriem. Okrem toho normy môžu zahŕňať technológie v osobnom vlastníctve, najmä v inovačných oblastiach. Preto by sa mali v politikách ENO v oblasti práv duševného vlastníctva vyvážene odrážať záujmy vlastníkov technológií a záujmy používateľov technológií s cieľom predchádzať obmedzujúcim účinkom na hospodársku súťaž.

Európske normy sú dôležitým krokom na uvedenie výsledkov výskumu na trh a na overovanie technológií. Normy môžu zohrávať túto zásadnú úlohu iba v prípade, že udržia krok s vývojom technológií a čoraz **rýchlejšími vývojovými cyklami výrobkov**. Obdobie pred začatím prác na vypracovanie normy spolu s 3 až 5 rokmi potrebnými na vypracovaní európskej normy v minulosti znamenalo, že normy príliš zaostávali za rýchlo sa rozvíjajúcimi technológiami a niekedy boli zastarané už v čase ich prijatia. Toto prináša stále viac problémov, ak sa normy majú využívať strategicky ako nástroj na podnecovanie inovácie a podporu interoperability inovačných výrobkov. Z tohto dôvodu zaujímajú niektoré odvetvia odmietavý postoj

k účasti na normalizácii alebo nemôžu využívať pozitívne účinky noriem, ako napríklad interoperabilitu.

Na zlepšenie tejto situácie majú rozhodujúci vplyv dva faktory: po prvé, účinné predvídanie a plánovanie normalizácie a po druhé, samotná rýchlosť vypracovania noriem. Predvídanie a prognostické štúdie môžu pomôcť predpovedať potrebu vypracovania noriem prostredníctvom prepojenia vznikajúcich technológií, ich výskumných potrieb týkajúcich sa budúcich výrobkov a postupov s vymedzením politiky. V týchto oblastiach možno vykonať mnoho zlepšení bez toho, aby sa tým narušili základné hodnoty normalizačného systému, medzi ktoré patrí inkluzívnosť, konsenzus a dobrovoľná povaha noriem.

S cieľom zlepšiť plánovanie svojich činností súvisiacich s normalizáciou Európska komisia prijme ročný **Pracovný program v oblasti normalizácie**, ako sa stanovuje v sprievodnom návrhu nariadenia. Tento pracovný program stanoví strategické priority pre európsku normalizáciu, pre mandáty[19] a pre ďalšie potrebné opatrenia. Uprednostňovať sa budú inovačné oblasti, ktoré využívajú mechanizmy stanovené v hlavnej iniciatíve Inovácia v Únii, napríklad využívanie inovačných partnerstiev a monitorovanie oblastí vyvíjajúcich inovácie Európskou komisiou. Navrhovaným nariadením sa takisto zjednoduší postup vznášania námietok voči harmonizovaným normám prijatým na uplatňovanie v právnych predpisoch EÚ. Financovanie európskej normalizácie Komisiou bude zamerané podľa priorít stanovených v ročnom pracovnom programe.

Väčšina zainteresovaných strán sa prikláňa k názoru, že **európske normalizačné procesy by sa mali zrýchliť, zjednodušiť a zmodernizovať**. Preto sa **finančná podpora EÚ** pre ENO použije na podporu neustáleho zlepšovania ich výkonnosti. Komisia uvedie vo svojich žiadostiach o normy konečné termíny a financovanie bude podmienené splnením príslušných kritérií zo strany ENO, súvisiacich okrem iného s rýchlosťou vypracovania noriem, s primeraným zastúpením zainteresovaných strán a s kvalitou, relevantnosťou a aktuálnosťou vypracovaných noriem. Cieľom Komisie je znížiť do roku 2020 o 50 %[20] priemerný čas vypracúvania európskych noriem alebo produktov európskej normalizácie, ktoré zadala Komisia.

Finančná podpora bude predovšetkým závisieť od toho, či ENO budú zlepšovať **účinnosť európskeho normalizačného systému**, a od splnenia stanovených cieľov ústrednými sekretariátmi. Niektoré kroky sa už podnikli, napríklad zriadenie spoločného riadiaceho centra CEN-CENELEC pod vedením spoločného generálneho riaditeľa. ENO však teraz musia zmodernizovať svoje vnútorné postupy, napríklad zisťovaním a prijímaním najlepších postupov iných organizácií, ktoré vypracúvajú normy, a zlepšením vzájomnej spolupráce, ako aj spolupráce s ďalšími organizáciami. ENO by takisto mali zlepšiť informovanosť o existujúcich mechanizmoch riešenia konfliktov a zabezpečiť, aby tieto mechanizmy viedli ku konsenzu v primeranom časovom horizonte.

---

[19] Mandáty sú žiadosti adresované ENO o vykonanie činností týkajúcich sa plánovania alebo vypracúvania noriem.

[20] Zníženie priemerného času vypracovania normy z 36 mesiacov na 18 mesiacov do roku 2020.

Finančné prostriedky na podporu normalizačných činností zadaných prostredníctvom mandátov zostanú hlavnou hnacou silou rozvoja **noriem, ktorých primárnou funkciou je podpora verejnej politiky a právnych predpisov EÚ**. Komisia bude takisto pokračovať v podpore prekladania harmonizovaných noriem do úradných jazykov EÚ.

Opatrenia

(1) Ako sa uvádza v sprievodnom návrhu nariadenia, Komisia prijme **ročný pracovný program**, v ktorom sa stanovia priority pre európsku normalizáciu a potrebné mandáty vrátane príslušných termínov. Komisia stanoví pracovný program po rozsiahlej konzultácii s príslušnými zainteresovanými stranami.

(2) Komisia bude požadovať, aby sa rýchlo vypracovali a prijali **európske normy pre inovačné výrobky a služby**, napríklad v oblasti ekologického dizajnu, inteligentných sústav, energetickej hospodárnosti budov, nanotechnológií, bezpečnosti a elektronickej mobility.

(3) Financovanie ENO bude podmienené tým, či splnia **výkonnostné kritériá** a dosiahnu stanovené **ciele**, v ktorých sa okrem iného stanoví, že ENO budú musieť optimalizovať rýchlosť vypracúvania noriem a zmodernizovať svoje pracovné postupy. ENO by mali znížiť do roku 2020 o 50 % priemerný čas vypracúvania európskych noriem alebo dosiahnutia výsledkov európskej normalizácie požadovaných Komisiou. Okrem toho nariadením sa zjednoduší a skráti postup vznášania námietok voči harmonizovanej norme.

(4) Pri začleňovaní noriem s vedeckým obsahom do politiky Európskej únie prijme Komisia všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby základom európskeho normalizačného postupu boli **nestranné, spoľahlivé a vyvážené vedecké dôkazy**. Okrem výsledkov, ktoré majú význam pre normalizáciu, získaných v rámci výskumných projektov financovaných EÚ a v rámci iných zdrojov, Spoločné výskumné centrum Európskej komisie bude vo svojich oblastiach expertízy poskytovať vedecké poznatky s cieľom zabezpečiť, aby normy zohľadňovali hospodársku konkurencieschopnosť, sociálne potreby, otázky bezpečnosti a zabezpečenia a environmentálny vplyv počas celého životného cyklu.

(5) Očakáva sa, že ENO, členské štáty a ďalšie normalizačné orgány zlepšia **informovanosť a vzdelávanie** v oblasti normalizácie a potenciálne väzby s výskumnými projektmi. Informovanosť verejnosti o normalizácii by sa mala zlepšiť prostredníctvom odbornej prípravy, osvetových činností a cielených workshopov.

3. VYUŽÍVANIE NORIEM NA RIEŠENIE KĽÚČOVÝCH SPOLOČENSKÝCH OTÁZOK

Normy možno strategicky využívať v oblastiach s veľkým politickým a hospodárskym významom s cieľom urýchliť vývoj inovačných riešení, vrátane uplatňovaním IKT. V 21. storočí Európa čelí mnohým strategickým výzvam, najmä v oblastiach, v ktorých majú normy osobitne silný potenciál podporovať politiku EÚ, akými sú napríklad ochrana spotrebiteľa, prístupnosť, zmena klímy, efektívne využívanie zdrojov, bezpečnosť a civilná ochrana, ochrana osobných údajov

a súkromia jednotlivcov[21] a používanie IKT na interoperabilitu na elektronickom jednotnom trhu.

Normy zohrávajú významnú úlohu pri podpore **ochrany spotrebiteľa**, najmä prostredníctvom zabezpečovania bezpečnostných parametrov v normách, ktoré poskytujú predpoklad zhody so smernicou o všeobecnej bezpečnosti výrobkov[22]. Komisia preto pripravuje návrh, v ktorom predpokladá, že bude možné rýchlejšie prijímať mandáty pre európske normy a posilniť ich úlohu v smernici.

Normalizácia už predstavuje kľúčový nástroj na **zlepšenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím a starších ľudí**. Približne desatina zo všetkých obyvateľov Európy trpí určitou formou postihnutia a so starnutím obyvateľstva v Európe sa toto číslo bude zvyšovať. Normy, ktoré zohľadňujú úvahy týkajúce sa prístupnosti podľa zásady „dizajn pre všetkých“[23], majú veľký potenciál odstrániť bariéry a posilniť postavenie osôb so zdravotným postihnutím tak, aby sa mohli po všetkých stránkach zapájať do spoločnosti. Zásada „dizajn pre všetkých“ prispieva k zlepšovaniu rovnakého prístupu všetkých osôb okrem iného k zamestnanosti, zastavanému prostrediu, doprave, zdravotným zariadeniam, informáciám a ku komunikácii, k vzdelávaniu, aktivitám voľného času a ku kultúre. Normy vypracované v súlade s touto zásadou môžu takisto podporiť inováciu a vytváranie skutočného jednotného európskeho trhu s výrobkami a službami prístupnými pre osoby so zdravotným postihnutím a starších ľudí. Postupy európskej normalizácie uplatňované v oblasti sociálnych služieb by zaiste mohli byť prostriedkom šírenia **sociálnej inovácie** prostredníctvom veľkého počtu subjektov a viditeľne by motivovali poskytovateľov služieb, aby napredovali správnym smerom. Požiadavky na prístupnosť preto treba zvažovať vo všetkých príslušných normalizačných činnostiach okrem iného prostredníctvom väčšieho zapojenia organizácií zastupujúcich osoby so zdravotným postihnutím, odborníkov na prístupnosť a ďalších príslušných odborníkov. Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím nadobudol pre EÚ platnosť 22. januára 2011 a ratifikovalo ho 17 členských štátov; pokiaľ ide o ostatné členské štáty, proces ratifikácie ešte stále prebieha. V dohovore sa od zmluvných štátov požaduje, aby pri tvorbe noriem podporovali univerzálny dizajn a aby vypracovali a vyhlásili minimálne normy na zabezpečenie prístupnosti zariadení a služieb dostupných alebo poskytovaných verejnosti a monitorovali ich dodržiavanie. Európska normalizačná činnosť môže prispieť k vykonávaniu dohovoru v Európe.

Európska normalizácia môže podporiť právne predpisy a politiky týkajúce sa **zmeny klímy, zeleného rastu a môže podporiť prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje**. Normy podporujú efektívne využívanie zdrojov tým, že sa do nich začleňujú požiadavky súvisiace s kritériami týkajúcimi sa stavu konca odpadu, udržateľnosti a recyklovateľnosti. Na posudzovanie emisií a vplyvov sa životné prostredie budú mať osobitne veľký význam normy merania, čím sa umožní zlepšenie environmentálnych vlastností výrobkov a výrobných postupov. V tejto oblasti sa podporuje používanie nástrojov na analýzu životného cyklu vyvinutých

---

21 KOM(2010) 609 „Komplexný prístup k ochrane osobných údajov v Európskej únii“.

22 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES z 3. decembra 2001 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov.

23 Mandát M 473 „Dizajn pre všetkých“ ("Design for All").

na úrovni EÚ[24]. Bude to mať rozhodujúci význam aj pre rozvoj nových trhov s ekologickejšími výrobkami a službami a pri uľahčovaní prístupu nových subjektov na trh. V budúcnosti bude potrebné zohľadniť environmentálne faktory pri vypracúvaní noriem aj v iných oblastiach – tento proces sa označuje ako „začleňovanie požiadaviek na ochranu životného prostredia“[25]. Komisia oceňuje pokrok, ktorý ENO dosiahli v rámci pomoci subjektom, ktoré vypracúvajú normy, pri identifikácii a porozumení základným vplyvom na životné prostredie a pri určovaní, či je možné zaoberať sa týmito vplyvmi pri vypracúvaní normy. Úsilie efektívne riešiť environmentálne otázky vo VNO je však stále nekoherentné. Začleňovanie požiadaviek na ochranu životného prostredia by preto malo aj naďalej predstavovať vysokú prioritu pre ENO aj pre VNO. Najmä VNO musia do procesu vypracúvania noriem vo väčšej miere zapájať mimovládne organizácie, ktoré sa zaoberajú otázkami životného prostredia.

Urýchlenie normalizácie má rozhodujúci význam pre vytvorenie celoeurópskeho trhu s výrobkami súvisiacimi s bezpečnosťou a pre Komisiu už je prioritou[26]. V oblasti bezpečnosti je pri riešení nových objavujúcich sa hrozieb prvoradá rýchlosť, preto by sa v normalizácii mali v plnej miere využívať zrýchlené postupy. Okrem toho normy pre určité bezpečnostné aplikácie, akými sú napríklad skenery na letiskách alebo tlačiarne na bankovky, by sa mali sprístupniť iba tým subjektom, ktoré majú požadované bezpečnostné previerky.

Opatrenia

(6) Komisia zreviduje **smernicu o všeobecnej bezpečnosti výrobkov**, v ktorej sa predpokladá najmä posilnenie úlohy európskych noriem a skrátenie postupu ich prijímania.

(7) Komisia rozšíri **strategické využitie normalizácie** na podporu **právnych predpisov** a politík **v oblasti životného prostredia a prístupnosti** a v oblasti **civilnej bezpečnosti a ochrany**.

(8) Členské štáty by mali zabezpečiť, **aby sa do normalizácie na vnútroštátnej úrovni efektívne zapájali zainteresované strany, mimovládne organizácie, ktoré sa zaoberajú otázkami životného prostredia, a zástupcovia osôb so zdravotným postihnutím a starších ľudí**.

(9) ENO a VNO by mali zabezpečiť, aby normy v plnej miere zohľadňovali **faktory významné z hľadiska spotrebiteľa, životného prostredia a prístupnosti a aby sa v zodpovedajúcej miere zapájali príslušné zastupujúce zainteresované strany**.

---

24 International Life Cycle Database Handbook (http://lct.jrc.ec.europa.eu/); Prebiehajúce činnosti v oblasti ekologickej stopy výrobkov a podnikov (http://ec.europa.eu/environment/eussd/corporate_footprint.htm, http://ec.europa.eu/environment/eussd/product_footprint.htm)

25 Pozri mandáty na ekologický dizajn (ECO-Design), ktoré už boli vydané pre škálu skupín výrobkov, napr. M/439, M/450, M/451, M/469, M/470.

26 KOM(2009) 691.

4. INKLUZÍVNY PROCES VYPRACÚVANIA NORIEM

Účinnosť dobrovoľnej normy závisí od sily konsenzu, ktorý sa dosiahol pri jej vypracúvaní. Silný konsenzus je nevyhnutný na to, aby normu prijalo a používalo výrobné odvetvie. Prijatie normy ďalšími zainteresovanými stranami je dôležité v tých oblastiach, v ktorých sa normy používajú na podporu verejnej politiky a právnych predpisov. V súčasnosti však nie sú v normalizačnom procese v zodpovedajúcej miere zastúpené všetky príslušné zainteresované strany. Napriek tomu, že hlavnou nosnou silou európskeho hospodárstva sú **MSP**, v rozličných technických orgánoch európskej normalizácie sú aj naďalej silnejšie zastúpené väčšie spoločnosti. Dôvodom je to, že MSP majú málo zamestnancov a iba málokedy si môžu dovoliť rozdeliť prácu tak, aby jeden zamestnanec mohol venovať potrebný pracovný čas účasti na vypracúvaní noriem. Náklady z hľadiska požadovaného času, cestovných výdavkov a členských poplatkov sú neprimerane vysoké.

Okrem toho **normalizácia sa rozširuje na nové oblasti**. Normy sa tradične vypracúvali na účely technickej koordinácie. V súčasnosti sa normy vypracúvajú aj na širšie použitie v organizáciách, napríklad aby im poskytli usmernenie v oblasti riadiacich systémov, služieb alebo environmentálnych a sociálnych otázok. Okrem toho, aj keď normy vypracúvajú súkromné subjekty, tradičnejšie normy majú často významný vplyv na širšiu spoločnosť, pričom ovplyvňujú predovšetkým bezpečnosť a blaho občanov, účinnosť sietí, životné prostredie a ďalšie oblasti verejnej politiky.

Preto musia byť **MSP a spoločenské zainteresované strany** zastupujúce tieto širšie skupiny (napr. spotrebiteľov, odborové zväzy, mimovládne organizácie, ktoré sa zaoberajú otázkami životného prostredia, organizácie, ktoré zastupujú alebo združujú osoby so zdravotným postihnutím) **úzko zapojené do normalizačného procesu**. Jednou z možností, ako môžu ENO dosiahnuť tento cieľ, je inšpirovať sa modelom použitým na vypracovanie normy ISO s názvom Usmernenie k spoločenskej zodpovednosti[27], ktorý sa označuje ako „alternatívny spôsob tvorby noriem“. Tento model je relevantný najmä pre veľmi citlivé pracovné otázky alebo otázky osobitného verejného záujmu.

V súčasnosti je pre priamu účasť MSP už otvorený model členstva v Európskom inštitúte pre telekomunikačné normy (ETSI). V prípade CEN a CENELEC je účasť MSP a spoločenských zainteresovaných strán na vypracúvaní európskych noriem sprostredkovaná prostredníctvom VNO. Prebieha to v rámci **„zásady vnútroštátneho delegovania právomocí“**, kde sú záujmy všetkých zainteresovaných strán na vnútroštátnej úrovni zastúpené v CEN a CENELEC ich príslušným VNO. Výhodou tejto zásady je, že veľká časť činností prebieha na vnútroštátnej úrovni, čím sa môžu znížiť náklady na účasť, najmä na cestovné výdavky, a môžu sa zohľadniť národné špecifiká, ako napríklad jazyk. Keďže táto zásada bude aj naďalej základom normalizačného systému v CEN a CENELEC, VNO musia byť schopné zabezpečiť stabilnú platformu na budovanie konsenzu. Napriek tomu, že niektoré VNO dosiahli v tejto oblasti významný pokrok, iné musia byť proaktívnejšie pri zapájaní tých zainteresovaných strán, ktoré sa na normalizačnom procese doposiaľ bežne nezúčastňovali. V niektorých prípadoch naďalej predstavuje prekážku pre MSP a spoločenské zainteresované strany cena

[27] ISO 26000.

noriem. Použitím najlepšieho postupu, ako napríklad osobitných sadzieb alebo zvýhodnených cien za balíky noriem, sa tieto prekážky môžu odstrániť a zároveň sa môže zachovať alebo dokonca zlepšiť finančná životaschopnosť systému.

CEN, CENELEC a ETSI sa pri všetkých svojich činnostiach riadia **základnými zásadami pre normalizáciu**[28]**, ktoré stanovila Svetová obchodná organizácia (WTO)** v súvislosti s Dohodou o technických prekážkach obchodu[29]. Na základe týchto kritérií WTO by ENO a VNO mali dobrovoľne vyvinúť **systém s merateľnými parametrami, aby sa preukázalo, že VNO tieto kritériá dodržiavajú, a aby sa zabezpečilo priebežné skvalitňovanie európskeho normalizačného systému**.

Takýto systém by tvoril základ budúceho **partnerského preskúmania** VNO, ktoré by malo zahŕňať iné prvky, ako napríklad štruktúru nákladov, transparentnosť a účinnosť. Väčšia spolupráca medzi VNO, vrátane výmeny osvedčených postupov a twinningových projektov, takisto prispejú k zlepšeniu výsledkov VNO.

Okrem toho existuje značný priestor na zvýšenie účasti MSP a spoločenských zainteresovaných strán v európskych výboroch pre normalizáciu, aj keď otázky spojené s časovou náročnosťou a finančnými nákladmi predstavujú veľkú prekážku takejto účasti. Napriek tomu, že ENO začali činnosť zameranú na zlepšenie účasti MSP na normalizácii a zvýšenie prospechu, ktorý normalizácia prináša, sú potrebné ďalšie opatrenia. Komisia bude preto naďalej finančne podporovať **účasť MSP a spoločenských zainteresovaných strán v európskych** výboroch **pre normalizáciu**[30]. Takisto bude podporovať európske organizácie zastupujúce MSP a spoločenské zainteresované strany prostredníctvom financovania činnosti ich sekretariátov. Okrem toho CEN a CENELEC by mali plne vykonávať odporúčania správy pod názvom „Prístup MSP k európskej normalizácii“[31]. Mali by takisto prispôsobiť svoje vnútorné predpisy, aby sa posilnilo postavenie európskych združení MSP a spoločenských zainteresovaných strán.

Opatrenia

(10) Komisia bude požadovať, aby ENO zhodnotili zavedenie **alternatívnych a inkluzívnejších pracovných postupov** (tzv. alternatívny spôsob tvorby noriem), najmä pre veľmi citlivé pracovné otázky alebo otázky osobitného verejného záujmu.

(11) Komisia bude požadovať, aby ENO a VNO zaviedli dobrovoľný systém, pomocou ktorého sa bude preukazovať, že VNO dodržiavajú kritériá na členstvo založené na zásadách **Svetovej obchodnej organizácie** týkajúcich sa **technických prekážok obchodu** a že ENO pravidelne monitorujú dodržiavanie týchto kritérií. Komisia ďalej

---

28 Týmito zásadami sú: transparentnosť, otvorenosť, nestrannosť a konsenzus, účinnosť a relevantnosť a súdržnosť.

29 Svetová obchodná organizácia – Technické prekážky obchodu: Príloha 3c ku Kódexu správnej praxe na prípravu, prijímanie a uplatňovanie noriem: http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/17-tbt_e.htm.

30 Napríklad prostredníctvom súboru normalizačných nástrojov pre malé a stredné podniky (SMEST 1 & 2).

31 de Vries, Blind, Mangelsdorf, Verheul, van der Zwann, "SME access to European standardization" („Prístup MSP k európskej normalizácii“), Rotterdam, 2009.

žiada, aby ENO Komisii každoročne podávali správu o výsledkoch tejto monitorovacej činnosti.

(12) Komisia bude takisto požadovať, aby ENO a VNO vyvinuli systém **partnerského preskúmania** s cieľom aktívne monitorovať okrem iného širokú účasť na normalizačnom procese.

(13) Členské štáty by mali podporovať účasť **národných organizácií zastupujúcich MSP a národných spoločenských zainteresovaných strán**, aj prostredníctvom finančnej podpory, ak to bude potrebné.

(14) VNO sa vyzývajú, aby MSP a spoločenským zainteresovaným stranám **poskytovali normy za osobitné sadzby alebo za zvýhodnenú cenu pre balík noriem**.

(15) Malo by sa posilniť postavenie **európskych združení zastupujúcich MSP a spoločenské zainteresované strany,** okrem iného prostredníctvom pokračujúcej finančnej podpory zo strany Komisie.

5. NORMALIZÁCIA A JEDNOTNÝ EURÓPSKY TRH SO SLUŽBAMI

Prosperujúci a plne funkčný európsky jednotný trh má kľúčový význam pre realizáciu stratégie Európa 2020, ako sa uvádza v hlavnej iniciatíve Na ceste k Aktu o jednotnom trhu[32]. Základom jednotného trhu sú štyri slobody pohybu: osôb, tovaru, služieb a kapitálu. V jednej z týchto oblastí – tovar – už európsky normalizačný systém priniesol významné výhody, najmä prostredníctvom „nového prístupu“ k právnym predpisom, ktorý bol navrhnutý tak, aby sa predchádzalo vzniku technických prekážok obchodu.

Napriek tomu, že európske normy sú veľmi rozšírené v oblasti dopravy a logistiky, poštových služieb a elektronických komunikačných sietí a služieb, **dobrovoľné európske normy zohrávajú menej dôležitú úlohu pri podpore dokončenia jednotného trhu so službami a v prispievaní ku konkurencieschopnosti tohto kľúčového odvetvia európskeho hospodárstva**. Služby sú v súčasnosti jednou z hlavných hnacích síl hospodárstva EÚ, v ktorom sa viac ako dvomi tretinami podieľajú na HDP EÚ a v minulom roku boli zdrojom celkového čistého prírastku pracovných miest. Jednotný trh so službami však nevyužíva svoj plný potenciál, pokiaľ v tejto oblasti stále existuje mnoho právnych a administratívnych prekážok. Tým, že normy zlepšia interoperabilitu a kvalitu služieb, majú v tomto kontexte veľký potenciál prispieť k európskejšiemu a prosperujúcejšiemu odvetviu služieb a tým aj k inovačnejšiemu a ku konkurencieschopnejšiemu hospodárstvu.

Pokrok pri vypracúvaní európskych noriem v oblasti služieb je však pomalý, pričom tento druh noriem zaznamenal v posledných rokoch prudký nárast skôr na vnútroštátnej ako na európskej úrovni (453 nových vnútroštátnych noriem v rokoch 2005 – 2009 v porovnaní s 24 európskymi normami). Tento nárast v počte vnútroštátnych noriem môže predstavovať prekážky obchodu so službami v rámci EÚ, pretože pre podniky znamená, že sa v rámci jednotného trhu musia prispôsobovať stále väčšiemu počtu rozdielnych vnútroštátnych noriem.

[32] KOM(2010) 608.

Toto je dôvod, prečo sa v oznámení Komisie s názvom „Akt o jednotnom trhu: dvanásť hybných síl podnecovania európskeho rastu a posilňovania dôvery“ zahŕňa medzi dvanásť kľúčových prioritných opatrení, ktoré majú inštitúcie EÚ prijať do konca roku 2012, **rozšírenie európskeho normalizačného systému na služby**. **Navrhované nariadenie o európskej normalizácii preto zahŕňa do rozsahu pôsobnosti dobrovoľné normy v oblasti služieb** s cieľom znížiť pravdepodobnosť existencie protichodných a paralelných vnútroštátnych noriem a zároveň oprávňuje Komisiu vydávať po dôkladnom posúdení mandáty, ktorými sa požaduje vypracovanie európskych noriem v oblasti služieb. Respondenti verejnej konzultácie o reforme systému normalizácie vyjadrili tomuto návrhu rozsiahlu podporu. Návrhom nariadenia sa však na služby nerozšíri povinnosť oznamovať návrhy predpisov týkajúcich sa výrobkov, pretože to nie je jeho predmetom. Tento systém, v rámci ktorého sa návrhy technických predpisov týkajúcich sa výrobkov a služieb informačnej spoločnosti musia oznamovať Komisii a ostatným členským štátom, sa návrhom nezmení. Rozšírenie tohto systému na oblasť služieb sa môže posúdiť neskôr v rámci revízie smernice 98/34/ES.

Európske normy v oblasti služieb musia zohľadňovať verejný záujem, musia byť založené na konsenze a musia vychádzať z potrieb trhu, pričom sú rozhodujúce potreby hospodárskych subjektov a zainteresovaných strán, ktorých sa norma priamo alebo nepriamo dotýka. Komisia chce preto uskutočňovať konzultácie so zainteresovanými stranami z odvetvia služieb s cieľom zabezpečiť, aby všetky budúce normy skutočne obstáli v tomto teste, ktorý má veľký význam pre trh. **Skupina na vysokej úrovni pre služby podnikom** navrhovaná v oznámení Komisie „Na ceste k Aktu o jednotnom trhu“[33] by sa mala využívať aj ako fórum na diskusiu o týchto a ďalších otázkach týkajúcich sa normalizácie v oblasti služieb. Treba uviesť, že prevažná väčšina podnikov v odvetví služieb sú malé podniky. Preto je účasť MSP a spoločenských zainteresovaných strán pre normalizačný proces rozhodujúca.

Opatrenia

(16) **Normy v oblasti služieb** sa zahrnú do rozsahu pôsobnosti nového sprievodného nariadenia o normalizácii.

(17) Komisia **bude pre odvetvie služieb** požadovať **vypracúvanie dobrovoľných noriem**, ak si to trh bude vyžadovať a na základe konzultácií so zainteresovanými stranami, **ktoré budú vychádzať z potrieb trhu, budú založené na konsenze a budú zohľadňovať verejný záujem**.

(18) Komisia takisto zriadi **skupinu na vysokej úrovni pre služby podnikom**, ktorá sa bude zaoberať aj otázkami noriem vo výrobných odvetviach.

[33] KOM(2010) 608.

6. NORMALIZÁCIA, INFORMAČNÉ A KOMINIKAČNÉ TECHNOLÓGIE (IKT) A INTEROPERABILITA

IKT tvoria 5 % európskeho HDP a ročná trhová hodnota tohto odvetvia predstavuje 660 miliárd EUR. Tento hospodársky význam je však nepatrný v porovnaní s významom IKT pre rast produktivity vo všetkých ostatných obchodných odvetviach. IKT majú okrem toho priamy vplyv na život jednotlivých občanov, keďže viac ako 250 miliónov ľudí v EÚ denne používa internet a takmer všetci európski občania vlastnia mobilný telefón. Vďaka tejto skutočnosti prešiel svet obchodu a celá spoločnosť mnohými výraznými zmenami, ktoré sa budú stále zrýchľovať: atraktívny obsah a služby dostupné prostredníctvom efektívneho internetového prostredia podnecujú dopyt po vyššej rýchlosti a väčšej kapacite, čím sa na druhej strane podporí vznik nových podnikov a rozvíjanie ešte inovačnejších služieb.

Na to, aby Európa mohla v plnej miere využívať výhody IKT, **treba mať k dispozícii normy, ktoré zabezpečia interoperabilitu medzi zariadeniami, aplikáciami, registrami údajov, službami a sieťami**. Takisto treba podporovať používanie noriem, a to aj prostredníctvom verejného obstarávania a príslušných politík a právnych predpisov EÚ.

Spolu s výraznými zmenami v oblasti IKT sa zmenila aj oblasť normalizácie týkajúca sa IKT. Okrem tradičných organizácií, ktoré sa zaoberajú tvorbou noriem, sa aktívnejšie presadzujú špecializované a väčšinou celosvetové **fóra a konzorciá pre IKT**, z ktorých niektoré pôsobia dokonca ako vedúce organizácie, pokiaľ ide o tvorbu noriem v oblasti IKT. Tieto vedúce organizácie obyčajne uplatňujú pravidlá, procesy a postupy, ktoré sú vo veľkej miere v súlade s tými, ktoré aj pre medzinárodné normalizačné organizácie stanovila WTO. Napriek tomu, že ENO už vyvinuli značné úsilie o užšiu spoluprácu s týmito fórami a konzorciami, normy vypracované týmito subjektmi nie sú začlenené do európskych noriem.

Treba dosiahnuť aspoň primeranú úroveň interoperability a zabezpečiť, aby verejní obstarávatelia mali k dispozícii interoperabilné služby a aplikácie IKT. Malo by sa to dosiahnuť zohľadnením súčasných technológií, pri ktorých v sférach, ako je napríklad internet alebo World Wide Web, dominujú v oblasti normalizácie skôr fóra a konzorciá ako ENO. Komisia v tejto súvislosti predložila vo forme bielej knihy na verejnú konzultáciu podrobné návrhy na modernizáciu európskej normalizácie v oblasti IKT[34]. Komisia chce teraz na základe pozitívnych reakcií na túto bielu knihu pokračovať vo vykonávaní uvedených návrhov.

Ako sa uvádza v „Digitálnej agende pre Európu“[35], nariadením sa zavedie systém, pomocou ktorého **bude možné** najdôležitejšie **normy v oblasti IKT vypracované vedúcimi celosvetovými fórami a konzorciami pre IKT používať pri verejnom obstarávaní s cieľom pomáhať predchádzať účinku uzavretia trhu a podporovať hospodársku súťaž** pri poskytovaní interoperabilných služieb, aplikácií a produktov IKT. V niektorých prípadoch vymedzených v kontexte politík

---

34 Modernizácia normalizácie v oblasti informačných a komunikačných technológií v EÚ – cesta vpred – KOM(2009) 324, 3.7.2009.

35 KOM(2010) 245.

a strategických iniciatív, štruktúr a rámcov interoperability v oblasti IKT môže byť zavedenie celosvetovo prijímaných normalizovaných rozhraní požiadavkou pri postupoch verejného obstarávania pod podmienkou, že sa budú uplatňovať zásady otvorenosti, spravodlivosti, objektivity a nediskriminácie, ako aj smernice o verejnom obstarávaní.

Vybrané normy v oblasti IKT budú **dopĺňať európske normy** a musia spĺňať **kritériá kvality.** Tieto kritériá, ktoré sa týkajú postupov vypracúvania noriem, ako aj samotných noriem, sú zamerané na otázky ako je otvorenosť, transparentnosť a neutralita, a zároveň stanovujú rovnaké minimálne požiadavky, ako tie, ktoré uplatňujú ENO v oblasti zaobchádzania s právami duševného vlastníctva.

Komisia bude v čoraz väčšej miere používať vybrané normy v oblasti IKT vypracované pre európske politiky inými organizáciami zaoberajúcimi sa tvorbou noriem ako ENO, pod podmienkou, že tieto normy budú spĺňať tieto kritériá kvality, najmä ak sa má ďalej posilňovať interoperabilita medzi zariadeniami, aplikáciami, registrami údajov, službami a sieťami. Napríklad v neustále sa vyvíjajúcej oblasti internetového oblaku počítačov sú snahy o normalizáciu a normy početné a rozptýlené. Je potrebné úsilie na zabezpečenie toho, aby sa tieto normy stali užitočným nástrojom na podporu európskych záujmov spočívajúcich v zabezpečení možnosti výberu pre používateľa, pokiaľ ide o interoperabilitu a prenosnosť údajov.

Ak chce mať Európa včas k dispozícii potrebné normy v oblasti IKT, je nevyhnutný **neustály dialóg** medzi orgánmi verejnej správy a zainteresovanými stranami a dialóg medzi organizáciami, ktoré sa zaoberajú tvorbou noriem, vrátane fór a konzorcií. Komisia bude takisto pokračovať spolu so zainteresovanými stranami v skúmaní spôsobov ďalšieho zlepšenia transparentnosti a predvídateľnosti zaobchádzania s právami duševného vlastníctva pri normalizácii v oblasti IKT. Zároveň bude Komisia pomáhať ENO a podporovať ich, aby ďalej posilňovali svoju spoluprácu s fórami a konzorciami, najmä aby začlenili špecifikácie fór/konzorcií do európskeho normalizačného systému, napríklad prostredníctvom zrýchlených postupov.

Opatrenia

(19) Navrhovaným sprievodným nariadením sa umožní, aby sa v dokumentácii k verejnému obstarávaniu uvádzali odkazy na **vybrané normy v oblasti IKT**, ktoré sú na trhu všeobecne akceptované a spĺňajú súbor kritérií kvality založených na zásadách WTO pre medzinárodné normalizačné postupy v oblastiach, v ktorých ENO nie sú aktívne, v ktorých sa normy ENO nepresadili na trhu alebo v ktorých sú normy zastarané.

(20) Komisia bude v **politikách EÚ** v čoraz väčšej miere používať **vybrané normy v oblasti IKT**, ktoré spĺňajú rovnaký súbor kritérií kvality, najmä ak musí ďalej posilňovať interoperabilita medzi zariadeniami, aplikáciami, registrami údajov, službami a sieťami.

(21) Komisia vytvorí v roku 2011 špecializovanú **platformu pozostávajúcu z viacerých zainteresovaných strán** a bude jej predsedať. Táto platforma bude Komisii poskytovať poradenstvo v záležitostiach týkajúcich sa vykonávania normalizačných opatrení v oblasti IKT, vrátane pracovného programu pre normalizáciu v oblasti IKT,

stanovenia priorít na podporu právnych predpisov a politík a identifikácie špecifikácií vypracovaných celosvetovými fórami a konzorciami pre IKT.

(22) Členské štáty by mali **pri verejnom obstarávaní v oblasti IKT vo väčšej miere používať normy, vrátane vybraných noriem v oblasti IKT**, aby sa podporila interoperabilita a inovácia a predišlo sa účinku uzavretia trhu.

(23) Očakáva sa, že ENO budú neustále zlepšovať postupy na **začlenenie noriem v oblasti IKT vypracovaných ostatnými organizáciami, ktoré sa zaoberajú tvorbou noriem, do európskeho normalizačného systému**, napríklad prostredníctvom zrýchlených postupov.

7. NORMY AKO NÁSTROJ NA ZVÝŠENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI EÚ NA SVETOVOM TRHU

Európa už prostredníctvom svojich VNO, ktoré sú všetky členmi ISO a IEC, zohráva v oblasti medzinárodnej normalizácie vedúcu úlohu. Normy zohrávajú dôležitú úlohu pri **podpore konkurencieschopnosti európskych podnikov na svetovom trhu**, keďže im umožňujú prístup na zahraničné trhy a zakladanie obchodných partnerstiev na celom svete[36].

Európsky normalizačný systém preto uznáva nadradenosť medzinárodných noriem prostredníctvom viedenskej dohody a drážďanskej dohody, v ktorých sa stanovuje rámec na spoluprácu medzi ENO a medzinárodnými normalizačnými orgánmi. Medzinárodné normy prispievajú predovšetkým k odstraňovaniu prekážok obchodu, ktoré sú výsledkom rozdielnych technických predpisov v rozličných krajinách, a sú silným nástrojom na podporu konvergencie právnych predpisov. Európske normy by preto mali v čo najväčšej možnej miere vychádzať z medzinárodne uznávaných noriem ISO, IEC a ITU. Z tohto dôvodu by sa mali preskúmať ďalšie možnosti na zvýšenie súladu s medzinárodnými normami. Európske normy sú potrebné v prípadoch, keď neexistujú medzinárodné normy alebo keď v dostatočnej miere nespĺňajú legitímne regulačné ciele a ciele politiky. Ak sa európske normy odlišujú od existujúcich medzinárodných noriem, mali by sa predložiť dôvody takýchto odlišností.

Kým EÚ a EZVO sú odhodlané uplatňovať všetky medzinárodné normy, ktoré sú v súlade s hodnotami európskej normalizácie, aj v prípade, že bude potrebné stiahnuť protichodné európske normy, žiadna iná krajina alebo regionálna organizácia neprijala rovnocenný a taký komplexný záväzok, pokiaľ ide o používanie medzinárodných noriem. EÚ bude preto aj naďalej **podporovať používanie medzinárodných noriem**, bude sa aktívne vyhýbať protekcionistickým opatreniam a rovnaký prístup očakáva aj od svojich partnerov.

Európa je často inovátorom pri vývoji nových druhov obchodovateľného tovaru, obchodovateľných služieb a technológií, napríklad v oblasti elektrických vozidiel, bezpečnosti, energetickej účinnosti a inteligentných sústav. Ak bude EÚ pôsobiť ako hnací motor vypracúvania európskych alebo medzinárodných noriem v týchto

[36] Hlavná iniciatíva stratégie Európa 2020 pre „Obchod, rast a svetové záležitosti“ – KOM(2010) 612.

oblastiach, môže v čo najväčšej miere využívať výhodu prvenstva a zvýšiť konkurencieschopnosť európskeho výrobného odvetvia. **Normalizačné orgány so sídlom v EÚ by preto mali naďalej predkladať návrhy medzinárodných noriem** v oblastiach, v ktorých má Európa vedúcu úlohu na svetovej úrovni, aby sa v čo najväčšej miere využila európska konkurenčná výhoda. Medzinárodná normalizácia bude takisto dôležitá pri riešení spoločenských otázok, akými sú napríklad zmena klímy, prístupnosť a životné podmienky starnúceho obyvateľstva. Efektívne opatrenia si budú vyžadovať zvýšenú spoluprácu medzi ENO a ich medzinárodnými partnermi počas prípravnej fázy vypracúvania noriem.

Európska normalizácia môže byť inšpiráciou pre susedné krajiny a ďalšie regióny na celom svete. Európsky normalizačný systém by sa mal podporovať prostredníctvom väčšej a lepšie koordinovanej viditeľnosti a prostredníctvom iniciatív technickej pomoci, napríklad mala by sa zvýšiť účasť rozvojových a najmenej rozvinutých krajín na medzinárodných normalizačných činnostiach alebo by sa mali zabezpečiť odborníci na normalizáciu a reguláciu vnútorného trhu na trhoch tretích krajín.

Keďže obchodná politika EÚ venuje osobitnú pozornosť **USA, Číne, Rusku, Japonsku, Indii a Brazílii**, posilnenie spolupráce v oblasti normalizácie má veľký význam pre naše hospodárske vzťahy s týmito krajinami. V tejto súvislosti Komisia víta predovšetkým výsledky Transatlantickej hospodárskej rady (TEC) a Fóra na vysokej úrovni pre spoluprácu v oblasti regulácie (HLRCF) na zlepšenie nadväzujúcej spolupráce pri normalizácii medzi EÚ a USA v oblasti energetickej účinnosti, elektrických vozidiel, prístupnosti a inteligentných sústav. Spolupráca medzi Komisiou a Čínou takisto prináša sľubné výsledky a podobné iniciatívy by sa mali zaviesť aj s ďalšími partnermi, ako napríklad s Indiou.

V rámci **európskej susedskej politiky** sa podporuje regulačný model EÚ a partneri sa vyzývajú, aby využívali výhodné možnosti, ktoré prináša atraktívnosť spoločného regulačného prostredia. Viacerí partneri sa už priklonili k rozsiahlemu prístupu zosúlaďovania s normami EÚ a pracujú na realizácii záväzkov týkajúcich sa preberania týchto európskych noriem s cieľom viesť s EÚ rokovania o dohodách o rozsiahlej a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA).

Rozsiahlejšie používanie dobrovoľných medzinárodných noriem v regulácii je zároveň silným nástrojom na konvergenciu právnych predpisov medzi rozličnými krajinami a obchodnými blokmi v záujme zabezpečenia riadneho fungovania svetových trhov, vrátane finančných trhov. Európska komisia a členské štáty by preto počas obchodných rokovaní a regulačných dialógov mali naďalej presadzovať konvergenciu právnych predpisov a mali by využívať existujúce odvetvové iniciatívy, ktoré zahŕňajú normalizačnú zložku. EÚ by takisto mala spolupracovať so svojimi medzinárodnými partnermi s cieľom používať dobrovoľné medzinárodné normy v regulácii a zlepšiť otvorenosť, transparentnosť a kvalitu/efektívnosť našich príslušných postupov.

ENO už spolupracujú a koordinujú svoje činnosti so svojimi medzinárodnými partnermi. **Mali by spoločne uzavrieť ďalšie dohody s uznávanými normalizačnými orgánmi v tretích krajinách a regiónoch.**

Opatrenia

(24) Komisia bude v rámci regulačných dialógov a obchodných rokovaní naďalej **podporovať posilnený súlad s medzinárodnými normami, používanie dobrovoľných noriem v regulácii a využívanie existujúcich odvetvových iniciatív v oblasti konvergencie právnych predpisov**. Komisia bude podporovať a posilňovať súčasné regulačné dialógy, najmä tie, ktoré jasne zahŕňajú normalizáciu, a preskúma možnosť otvorenia ďalších dialógov s novými partnermi.

(25) Komisia bude poskytovať **technickú pomoc** krajinám a regiónom s cieľom podporovať ich účasť na medzinárodných normalizačných činnostiach.

(26) Podporovaním **európskych normalizačných odborníkov** v krajinách so strategickým obchodným významom pre EÚ Komisia posilní spoluprácu s ich normalizačnými orgánmi.

(27) Komisia očakáva, že ENO a VNO budú predkladať viacej **návrhov medzinárodných noriem v oblastiach, v ktorých má Európa vedúcu úlohu na svetovej úrovni.** Komisia ďalej požaduje, aby ENO aktívne monitorovali európske výsledky v medzinárodnej normalizácii a aby o nich každoročne podávali správu Komisii.

(28) **Očakáva sa, že ENO budú spoločne postupovať v medzinárodných záležitostiach** a že budú ďalej posilňovať existujúcu spoluprácu so svojimi medzinárodnými partnermi. Táto poslnená spolupráca by mala zahŕňať inovačné oblasti, pokiaľ ide o vypracúvanie noriem, a ďalšiu podporu pre mechanizmy na spoločnú prípravu noriem.

8. MONITOROVANIE POKROKU A ROZVÍJANIE STRATÉGIE PO ROKU 2020

Komisia začne vykonávať svoje opatrenia okamžite, ale niektoré opatrenia môžu byť podmienené nadobudnutím účinnosti sprievodného nariadenia,, čo bude v ideálnom prípade 1. januára 2013.

Najneskôr do roku 2013 sa začne **nezávislé preskúmanie**, ktorého cieľom bude zmerať a posúdiť, či sa realizujú strategické ciele tohto oznámenia. Jeho hlavným cieľom bude posúdiť, či je európsky normalizačný systém z dlhodobého hľadiska schopný prispôsobovať sa rýchlo sa meniacemu prostrediu a prispievať k vnútorným a vonkajším strategickým cieľom Európy, najmä v oblasti priemyselnej politiky, inovácie a technického rozvoja. Takisto sa v rámci neho preskúma, či je európsky normalizačný systém primeraný z hľadiska potrieb trhu, inkluzívnosti a reprezentatívnosti. V tejto súvislosti sa takisto posúdi, či by sa vybraným európskym organizáciám zastupujúcim MSP a spoločenským zainteresovaným stranám v ENO mali udeliť hlasovacie práva. Okrem toho by sa malo takisto posúdiť, akým spôsobom môže európsky normalizačný systém podporiť európske normy mimo rámca jednotného trhu v globalizovanom hospodárstve. Komisia takisto zabezpečí plný súlad s viacročným finančným rámcom po roku 2013 a s ustanoveniami nariadenia o rozpočtových pravidlách. Toto nezávislé preskúmanie bude zároveň predstavovať užitočný základ na určenie strategických priorít v oblasti normalizácie po roku 2020. Tieto priority poskytnú pevný základ pre európsku normalizačnú politiku a zabezpečia, že normalizácia bude aj naďalej zohrávať významnú úlohu pri podporovaní budúcnosti Európy.

Opatrenie

(29)	Najneskôr v roku 2013 sa začne **nezávislé preskúmanie**, ktorého cieľom bude posúdiť pokrok v súvislosti s realizáciou strategických cieľov a zhodnotiť výsledky dosiahnuté v rámci súčasného riadenia európskeho normalizačného systému. V rámci preskúmania sa posúdia opatrenia zamerané na zrýchlenie tvorby noriem, dosiahnutie ich väčšej inkluzívnosti a účinnosti pri zachovaní strategického postavenia EÚ vo vzťahu k jej hlavným obchodným partnerom. Komisia takisto zaistí súlad s viacročným finančným rámcom po roku 2013 a s ustanoveniami nariadenia o rozpočtových pravidlách.